

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Kirjalliseen laskuun on syytä liittää oikaisuvaatimusohje. Jos lasku koskee useita palveluita, ne on eriteltävä. Laskuun on liitettävä tieto mahdollisuudesta alentaa maksua tai jättää se perimättä asiakkaan tai kunnan aloitteesta. Tämä parantaa heikossa asemassa olevien terveydellistä tas-arvoa, vähentää taloudellista huolta ja antaa mahdollisuuden hoitaa ennestään huonoa taloudellista tilannetta.

Maksujen periminen ulosoton tai perintätoimistojen kautta on vältettävä, koska niistä aiheutuvat kustannukset lisäävät perittävää summaa jatkuvasti. Velka lisääntyy ja sen maksaminen muuttuu entistä vaikeammaksi.

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Maksujen suuruus ei saa estää terveys- ja sosiaalipalvelujen käyttämistä, vaan niihin tulee olla tasapuolinen oikeus kaikilla taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Maksujen periminen ulosoton tai perintätoimistojen kautta on vältettävä, koska niistä aiheutuvat kustannukset lisäävät perittävää summaa jatkuvasti. Velka lisääntyy ja sen maksaminen muuttuu entistä vaikeammaksi.

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Maksun perimisen edellytyksenä pykäläluonnoksessa on, että asiakkaalle on kerrottu perimismahdollisuudesta, annettu ohjeet peruuttamisesta ja varmistettu perumisen onnistuminen määräajassa. Nämä ovat tarpeen. Lisäksi on välttämätöntä, että asiakas saa hyvissä ajoin tietoonsa kutsun ja muistutuksen varatusta ajasta.

5 § Maksuttomat terveyspalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Pykäläluonnoksessa mainitaan, että terveydenhuollon palveluista ovat maksuttomia: 1) terveydenhuoltolain tiettyjen pykälien ja kohtien perusteella järjestetyt perusterveydenhuollon

palvelut, aineet ja hoitotarvikkeet. Pykäläluetteloon tulee lisätä terveydenhuoltolain 28 § päihdetyöstä. Avohoitona toteutettava päihdekuntoutus ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteet tulee saada maksuttomina. Päihdetyötä (28 §) ja mielenterveystyötä (27 §) on käsiteltävä tasapuolisesti. Päihdehoidon asiakkaat ja potilaat eivät saa yhdenvertaista kohtelua vakuutusperusteisessa etuusjärjestelmässä suhteessa muihin asiakkaisiin ja potilaisiin päihteisiin liittyvän stigman takia. Tämä on huomioitava ja korjattava.

Avopalveluita priorisoidaan ja niiden saavuttamiseksi on tarjolla uusia välineitä, kuten internet ja etäpalvelut.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

-

7 b § Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär

-

7 c § Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 b § Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

-

10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

-

10 e § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 f § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 g § Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-

10 h § Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

-

10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

-

10 j § Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

-

10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

-

11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

Kunnan velvollisuus antaa tieto asiakkaalle siitä, että maksua alennetaan tai jätetään kokonaan perimättä parantaa asiakkaan oikeusturvaa ja kunnioittaa hänen osallisuuttaan omassa asiassaan. Kun kunta voi alentaa tai jättää maksut perimättä myös omasta aloitteestaan, pykäläluonnoksen velvoite lisää tiedon perillemeno. Lisätietoja antavan henkilön nimi ja yhteystiedot varmistavat edelleen tiedon kulun asiakkaalle. Asiakkaan vaikea elämäntilanne on omiaan heikentämään hänen mahdollisuuksiaan selvittää aktiivisesti omia asioitaan.

Pelkkä tiedonantovelvollisuus ei vielä varmista, että kunnat alentavat tai jättävät maksut perimättä. Sen lisäksi tarvitaan kunnille ohjeet siitä, miten tässä asiassa toimitaan. Ohjeet takaavat samat kriteerit ympäri maata ja lisäävät kansalaisten yhdenvertaista kohtelua.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

-

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

-

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

-

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

Luonnoksen uusi teksti selkiyttää huomattavasti sitä, mihin päätöksiin saa vaatia oikaisua. Tällöin muutoksenhaku ei jää epäselvyyden vuoksi tekemättä ja palvelun tarvitsijan oikeusturva paranee.

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

-

Sillanpää Tuula
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry - Päihdeasiamies